

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača stempel za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Nemcem — britke resnice

je govoril alzacijski poslanec Teutsch v berlinskem zboru. Menimo, da je ta govor za nas Slovane tako važen, kar se Nemcev tiče tako resničen in obojevalen, da smo ga dolžni tudi slovenskim bralcem obširno podati.

Vse je pazno poslušalo, ko se je Teutsch predlog bral, ki se glasi: „Državni zbor naj sklene, da se prebivalci Alzacije in Lotaringije, ki so se, ne da bi se je bilo za to vprašalo, nemški državi vtelesili, o tem vtelesenji posebe izreko.“ Predsednik Forckenbeck na to odgovori: Predno se o tem predlogu posvetuje, imam prebrati neki drugi predlog, katerega prinaša in podpisira 15 poslancev: „Državni zbor naj sklene, da se alzacijskim in lotarinškim poslancem, ki nemškega ne razumejo, dovoli francoski govoriti. Podpisani: Teutsch, Raess in drugovi.“ Gospoda, po §. 21 opravičnega reda se more posvetovanje o takem predlogu v taisti seji, v kateri se stavi, le takrat gojiti, ako nij noben udov zoper to. — Posl. dr. Braun: Jaz sem zoper to. Predsednik: Tedaj ostane pri določbi §. 42 opr. reda, kateri dovoljuje, da se sme v nemškem državnem zboru samo nemški govoriti, in ki udom, ki nemški ne znajo, le dovoljuje, svoje nemški pisane govore s tribune brati. To določbo vzdržujem. Tedaj se bodemo posvetovali zdaj o predlogu posl. Teutscha in drugov.

Posl. Teutsch z odra: Predlog, o katerem se je ravnokar govorilo, sem stavil v interesu svojih kolegov, ki nemškega ne govoré in ne umejo. Ti kolegi so mislili, da se jim bode, ker si je Nemško vprvič francosko ljudstvo, ljudstvo, ki ne govori nemški, s silo osvojilo (Oho! velik nemir), izjemoma dovolilo... — Predsednik: Govornik naj ne govori o predlogu, ki se je ravnokar bral. Jaz moram opravični red vzdržati, in govornika prosim, na se drži predloga, ki je na dnevnem redu.

Posl. Teutsch: Tedaj si jemljem čast, ta predlog utemeljevati. Ker pa nemški jezik nij moj materini jezik — (Velik smeh.) Prosim vas gospoda, jaz bodem nemški govoril, le prosim vas, da ne sodite prehudo oblike mojega govora; jaz berem nemški, a improvizirati ne morem nemški. Dam vam tedaj prestavo. Prebivalci alzasko-lotarinški, katere v tem državnem zboru zastopamo — prosim potrpite, saj ne bo dolgo trajalo (veselost) — so nam dali posebno, zelo važno povelje, katerega bi se denes radi držali.

Mi imamo nalogo, da vam izrazimo njihovo mišljenje o pogodbi, katera jim je po zadnji vojski s Francosko po sili vzela njihovo narodnost. V interesu Nemške

je, da nas poslušate; prosim vas dovoljenja, da vaše paznosti za nekoliko trenutkov prosimo. Ker je bila vaša vojska uspešna, imeli ste pravico, terjati odškodovanja. Toda Nemčija je prestopila meje pravice izobraženega naroda. (Oho! mrmranje; neki poslanec kliče: napadov ne!) Gospoda, jaz ne bom dolgo govoril — toda Nemčija je pravico olikanega naroda prestopila (Predsednik zvoni. Glasno mrmranje. Klic: napadov ne!), ker je zmagani Francoski..... Predsednik: Dovoljujem si, gospoda govornika motiti. Sklenil sem, da bom gospodu govorniku dal popolno svobodo govorjenja, ker sem si bil v svesti, da pravo nemškega naroda, ki je skleneno na podlagi pogodbe, nij dvomljivo, in da je nemška država dosta močna, da zadobi temu pravu veljavo; ako pa zdaj na tribuni nemškega parlamenta nemški narod žali, da mi zanikava pravice in vedenje olikanega naroda, moram zaradi tega izreka gospoda poslanca Teutscha k redu pozivati. (Viharno pritrdjevanje.)

Posl. Teutsch: Dovolite mi pojasnjenje. Saj nijsem mislil žaliti (smeh) — ne, tega ne pravim, opirati se hočem le na svoje pravo, ker nemškega jezika ne poznam dosti, da bi znal pomen vsake besede ceniti, prosim vas, da me malo oprostite; žaliti nijsem hotel. Seveda se moram na stvari opirati, ki nam nijso prijetne, katerih ne boste radi slišali. Jaz bom celo v svojem govoru, to vam naprej povem, priporočal, naj se oba naroda pobratita, in ne bom nikogar žalil, najmanj pa vas. (Smeh.) Predsednik: Prosim, naj bo zbornica mirna. Počakajmo, da gospod govornik svoje besede uresniči.

Posl. Teutsch: Nemčija je tedaj meje prava prestopila, da je zmagani Francoski bolešno žrtev naložila, da ji je poldrugi milijon otrok iz naročja iztrgala. V imenu Alzacijanov in Lotaringov, katere je frankfurtska pogodba prodala, smo prišli, da protestiramo proti sili, ki se je nad našo deželo zlorabila. Ako se je v poprejšnjih časih kedaj primerilo, da je dobiček kake dežele imel podjarmljenje za soboj, bi se še dandenašnji tako ravnanje odpustilo, ko bi se zgodilo nad neolikanimi, divjimi narodi; toda pri Alzaciji-Lotaringiji je nemogoče. Na konci stoletja, ki se zove čas omike in napredka, nas hoče Nemčija pridobiti, podjarmiti, kajti to je moralna služnost, ako se ljudstvo proti svoji volji naveže na drugo deželo! In vendar te dežele ne presega nobena v izobraženosti, dobre nravi, da, morebiti se pri nobenem narodu nij žaljeno pravno in častno čuvstvo tako živahno pokazalo. (Oho!) Zahvaljujem se vam, gospoda. (Klici na desni: nij treba!)

Ako se bočejo sedanje razmere s tem opravičiti, da se je dežela s prebivalci po pravilni pogodbi odstopila, moramo odgovoriti, da taka pogodba nasprotuje i pameti i splošnim načelom prava. S pametnimi bitji se ne sme ravnati kakor z nespametnimi, neživimi. In makari da se Francoski pripozna pravica, das nas odstopi Nemčiji — česar pa nikdar ne sprejmemo — taka pogodba uže zavoljo tega ne more biti veljavna, ker je sklenena brez svobodnega privoljenja enega obeh kontrahentov. Kajti nikomur ne bo prišlo na misel, da je Francija, ki še po vaših zmagah krvavi in je brez moči, dobrovoljno odstopila našo dežel. (Smeh.) Ne, Francoska nij dobrovoljno tako ravnala, nego ker jo je zmagalec pritiskal, in po naših deželnih postavah je vsaka poslana pogodba neveljavna. Ako ste uže odstopljenju Alzacije-Lotaringije hoteli dati videz prava, bili bi vsaj ljudstvo za mišljenje poprašali. Sloveč vaš jurist, profesor Bluntschli v Heidelbergu se o tem v svojem zakoniku ljudskega prava tako-le izraža (bere): „Da odstopljenje kake dežele dobi veljavo, morajo je potrditi najprej prebivalci odstopljene dežele. To priznanje se ne sme nikdar in nikoli prezirati ali celo zatreti; kajti prebivalci nijso stvari, ki so brez prava in brez volje, da bi se komur si bodi lahko v last dale.“ Govornik vtakne v berilo sledeče besede: Oni despotični vladar, za katerega neumno politiko se denes tako britko moramo pokoriti, in katerega, kakor se bahate, v liberalnosti presegate, Napoleon III., nij hotel, da bi se anektirala dežela, ne da bi se prebivalci vprašali za menenje. (Burno smijanje. Klici: Smešno! lepo! To se je samo videlo!) V resnici so bile njegove konzultacije ljudstva nevredne, a videz se je vendar rešil. Iz tega lahko razvidite, gospoda moja, da se naša aneksija na Nemčijo niti z načeli morale niti z načeli pravičnosti ne daje opravičiti. Ne, takega ravnanja ne bodemo mogli nikdar odobravati, naša pamet in naše srce se proti temu upirata. V notranjem svojega srca se čutimo navezane na svojo domovino, in ko bi se ne čutili, bi vašega spoštovanja ne bili vredni. (Oho!) Ko smo živeli dve stoletji v skupnem mišljenju, trujenju in delovanju, postale so vezi tako močne, da jih ne more nijen vaših uzrokov niti surova sila raztrgati. Naši nasprotniki se trudijo po časnikih in morebiti tudi v tej zbornici razširjati mišljenje, da zadnje volitve v Alzaciji-Lotaringiji nijso imele narodno-francoske, nego čisto religiozno in katoliško manifestacijo za podlago. (Prav res! na levi.) Mi sicer ne tajimo, da je hudo pritiskanje pruskega duhovenstva v zadnjem času, za katero so imeli

naši katoličani toliko sočutja, dosti k temu pripomoglo, da je v državni zbor prišlo toliko čestitljivih duhovnikov, ki se odlikujejo i z domoljubjem i s trdno vero. A mi ipak trdno protestujemo proti omenjenemu mišljenju, kakor da bi imele volitve čisto katoliško-klerikalno stališče. Taka misel je resnici popolnem nasproti, in bi oni naši poslanci, ki so, kakor jaz liberalni protestanti in republikanci, le zaničljivo z rameni migali, ko bi v tem ne videli onih perfidnih zvi-jač, katere upotrebljujejo nekateri vaših politikarjev, in katerih se ne more molče prezreti. Nas vse so naši volilci v to bišo poslali, posebno zato, da vam izjavimo ljubezen do francoske domovine, kakor tudi pravico, da smemo svojo osodo določevati brez tujega umešavanja. Kako morete pred vsem civiliziranim svetom opravičiti svoje ravnanje proti nam, ravnanje, ki mora v srcih prebivalcev, ki štejejo pol drugi milijon, vzbuditi najbolestnejše občutke?

(Konec prihodnjič.)

Iz državnega zbora.

[Izv. dop.]

(21. seja 20. februarja.) Po štiri uri trajoči debati je v današnji seji predlog za-
rad odprave časnikarskega koleka bil od ministerijalne večine z 129 glasovi proti 114 ovržen. Še pred sejo je bilo videti, da bode večina za odpravo, ker so celo Rusini obljubili za odpravo glasovati; a ko ministri to začitajo, gre stroga zapoved na Rusine, da morajo biti proti odpravi; med Poljaci pa je minister Florko vse sile napel, da je izoliral Smolko in Čartoriskega ter večino pridobil za ministersko stran.

Debata je bila jako obširna; za odpravo koleka so govorili dr. Hofer od „Fortschrittskluba“, dr. Meznik in Mildšu od Moravanov, dr. Vošnjak izmed Slovencev, dr. Graf od pravne stranke, Umlauf od demokratov in Haase; proti odpravi Brestel in — goriški grof Koronini.

Dr. Vošnjak je poudarjal, da je časnikarski kolek zlasti v mnogojezični Avstriji huda zavra za razvitek časnikarstva. Tu žive zraven večjih tudi manjši narodi, ki pa imajo isto potrebo in željo po politični in splošni omiki. Veliki rezidenčni nemški listi imajo na tisoče naročnikov in zraven po inseratih dobre dohodke; časniki po deželah, posebno nemški, slovenski, srbsko-hrvatski pa imajo naravno omejen krog svojih čitateljev in se morajo zdržati samo iz naročnin. Ako pregledamo dohodke in stroške tacega malega dnevnika, najdemo, da mora 25 do 30 odstotkov svojih dohodkov plačati kot časnikarski kolek. Tako nakladanje je nepravilno, ker nij v nobeni razmeri z čistimi dohodki; upravo ti časniki nimajo nobenih čistih dohodkov, ampak le vsakoletni deficit, ki ga morajo pokrivati dotične politične stranke. — Časnikarstvo se je res v poslednjih letih kljub kolku izdatno razvilo in pomnožilo; a to je storilo živo politično gibanje in žrtvoljubje političnih strank, ne pa doneski in denarni dobiček od časnikov. — Ako je naša želja in volja, da se vednosti in omika širijo v vseh krogih prebivalstva, odpraviti nam je one ovire, katere je Bachov absolutizem postavil, da bi žurnalstvom po tiskovni postavi življenje ogrenil,

čitateljem pa po visoki ceni časnikov naročevanje otežil in take ohranil ljudstvo v zaželeni nevednosti o javnih zadevah.

Zato dr. Vošnjak obžaluje, da ministerstvo nij iz lastnega nagiba nasvetovalo, kakor odpravo inseratnega davka, tako tudi časnikarskega kolka. Po izjavah oficijoznih listov se je celo bati, da ministerstvo ne misli tej postavi cesarske sankcije pridobiti. Pri tem predmetu pač ne bi smeli odločevati finančni, ampak v prvi vrsti politični oziri. — A tudi od finančne strani prikrajšanje državnih dohodkov po odpravi tega kolka ne bode tako silno, da bi državno gospodarstvo vsled tega v zadrege prišlo. Če pregledamo računski sklep državnih dohodkov in stroškov za leto 1872, najdemo toliko povoljno stanje, da lahko ne samo časnikarski kolek odpravimo, ampak še druge davke olajšamo. Leta 1872 je bilo 14 milijonov gold. več dohodkov, nego stroškov in pri tem še nij vračunjenih onih 18 milj. gold. iz navadnih ostankov v državnih kasah, kateri so bili postavljeni kot pokritje v državni proračun. Dalje je koncem leta 1872 ležalo v državnih blagajnicah 95½ milijon. gold. v bankovcih in 8½ milijonov gold. v srebru, tedaj 104 milijonov gold., znesek, ki se je do konca junija 1873 na 115 milijonov gold. povišal, od katerih je samo v centralni blagajnici za Dunaji ležalo čez 70 milijonov gold. Pri takih ogromnih svotah v državnih blagajnicah se bi pač marsikateri davki dali ponižati. Odprava časnikarskega kolka se bode le malo čutila v državnem gospodarstvu, neizmerne koristi pa bode za razširjanje poduka med prostim ljudstvom.

Moravana dr. Meznik in Mildšu povdarjata češko-moravsko časnikarstvo. Dr. Graf iz Tirolskega neusmiljeno šiba nemško veliko dunajsko žurnalistiko. Da si je dosti resničnega bilo v njegovih besedah, a pri tej priložnosti niso bile na pravem mestu; kajti odplašil je marsikaterega ustavoverca, ki bi sicer utegnil za odpravo glasovati.

Finančni minister Depretis reče, da je tudi on v načelu za odpravo, da pa iz finančnega stališča mora zoper odpravo govoriti. Mož je tako slabo govoril, kakor še nikoli; a čemu treba dobrih govorov, kjer je neka gotova slepa četa vedno na razpolaganje.

Pri imenem glasovanju so bili za odpravo celi „Fortschrittsklub“ 50 poslancev, dunajski demokrati, cela pravna stranka, Moravani in Slovenci ter nekateri poslanci od levice, med njimi Herbst in Kuranda (Giskra pa se je med glasovanjem zmuznil iz dvorane); proti odpravi je glasoval celi centrum, večji del levice, Rusini in Poljaci, menda prvokrat, da je protivne brate zedinila ministerska sila; in naš (?) Winkler v božjem strahu pred Lasserjem ter vsi ministri.

In tako je ministerstvo za letos zmagalo z večino 15 glasov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. februarja.

Reakcionarno delo naših vladnih mame-
lukov v državnem zboru, ki so glasovali za še daljše ohranjenje časopisnega štemplja, nahaja po vsem novinarstvu brez razločka politične barve grajo in obsojevanje. Tudi ustavoverni listi morajo pri-

znavati, da je naša avstrijska „svoboda“ vendar le precej raztrgan plašč.

Delavski odsek državnega zbora je sklenil pozvati dunajsko delavsko društvo, naj deputacijo pošlje, ki bode odseku povedala, kako se terjatve, ki so v delavski spomenici izrečene, v dejanji izvršiti morejo; isto tako je odsek sklenil, naj se pozove vlada, da o tem svoje misli pove.

„N. Fr. Presse“ je bila v soboto konfiscirana, baje ker je ostro prijela finančnega ministra Pretisa. — Ker se je temu nemškemu listu, ki nij nikdar imel obsojevalne besede za preganjanje časopisov, le enkrat prigodilo, kar se je slovanski žurnalistiki teden na teden, — hej, kak krik je to, kako se stoprv zdaj izpozna, da tiskovna svoboda pri nas je stvar samo na papirji, je fikcija!

Budgetni odsek je sprejel nasvet, tudi letos pol milijona iz državne blagajnice za podporo katoliških duhovnikov porabiti.

Rusinski poslanci izjavljajo, da je poročilo „Vaterlandovo“, da so Rusini od ruskega odbora podpirani, izmišljena laž.

Vnanje države.

Francoski orleanistični „Journal de Paris“ kritizira Moltkejev govor v nemškem državnem zboru. Kar mu najbolj zameri, je to, da je rekel, da Nemčija potrebuje še 50 let, da si zagotovi pridobitke leta 1871. — Piše se, da postane duc d' Aumale viceprezident francoske republike.

Nemški klerikalni list „Germania“ razglasa liste vseh dvanajstero pruskih škofov, kakor tudi onega iz Vratislave, Ermenlanda, Mogunca in Kolina. Vsi so nezmerno krotko in ponižno pisani in pozivljajo k pokorščini proti državi, k molitvi za deželnega gospoda, za kralja in domovino. „Mi nismo predržni cerkveni knezi, nego smo pripravljeni biti kolikor nam je dovoljeno, pokorni“, se bere v listih.

Alzacijsko-lotarijski poslanci se zdaj doma posvetujejo s svojimi mandatarji. Na državni zbor se pošlje brčkone adresa, ki ima dementirati izjavo škofa Raessa.

Dopisi.

Iz Idrije 22. febr. [Izvirni dopis]. Kljub vsem nemilim okoliščinam pod tujčevo peto zdihujočega mesta našega stoji narodna reč tu boljše, nego bi si kdo na prvi pogled mislil. Za to skrbi v prvi vrsti narodna čitalnica, katere trdna, nepremakljiva podlaga kaže se v „besedah“ in raznih veselicah, katere smo letos že štirikrat praznovali. Nepristano delajoči, za blagor in prosveto domačega društva navdušeni odbor dobiva priznanje za priznanjem hvalevrednega in uspešnega svojega ravnanja. Besede obiskuje naše občinstvo jako pridno, plesovne veselice privabijo pak toliko plesateljnega sveta v prostore čitalnične, da se pari skora da težko obračajo. Največje zasluge za velikanski napredek socialnega življenja pridobil si je odbornik, pevovodja in kapelnik čitalnični g. Ivan Serjun, pod čigar vodstvom godba čitalnična napreduje s takim uspehom, da še izvedeni sovražniki naši trde, da ko bi „uradniško društvo“ razpolagalo nad takovšno „kapelo“, bi jim ne manjkalo ničesar, tako pa so brez glavnega faktorja vsacega razveseljevanja. — Maškera na pustni pondeljek je izpala „comme il faut“. G. Serjun je komponiral nalašč za ta večer hitro polko: „Al' bo vroče“, katera se je na obče zahtevanje trikrat igrala isto noč. Ima pa tudi v sebi, da je v resnici od plesalcev vse kapalo. Gospodičina pl. Jul. Premiersteinova zložila in de-

klamovala je točno o pol noči „pustno pesnico“, katera je prouzročila splošni smeh, plosk in glasno živio-klice. Sedaj se čuje le ena želja, naj bi g. Serjun napravljaj v postu koncerte. Kolikor so nam znane razmere, mu je to mogoče in z nikakimi težavami v zvezi, sosebno če je pripravljena sodelovati gospa S., kar bi gotovo vsem vstreglo. — I rudarsko gledališče začelo se je gibati. V nedeljo 1. marca predstavljali bodo diletanti narodne in nasprotnke krvce petdjanski igrokaz: „Der Strassenräuber aus Kindesliebe“. Pri tej priložnosti se ne moremo zdržati, da opomnimo slovenske dramaturge na napredek domače Talije. O svojem času spregovorimo več o tej reči.

Iz Teharij 19. febr. [Izvirni dop.] Imeli smo volitve v občinski odbor 19. febr. Voljeni so sami liberalni narodnjaki. V III. razredu so voljeni za odbornike:

Ritter von Resinger z 19, Ivan Gorišek z 20, Stefan Stante 18, Valentin Kovač 18. glasovi, za namestnike: Martin Mravljak z 13, Andrej Stor z 13. glasovi. II. razred: za odbornike: Maks. Ott z 14, Jur Mravljak z 15, Franjo Kostomaj z 13, Jernej Resnik z 15. glasovi, za namestnike: Rok Fais z 14, Martin Legvart z 11. glasovi. I. razred: za odbornike: Andrej Ostrožnik (dozdanji župan), z 3, Martin Stor z 4, Josip Pospek z 5, Valentin Mravljak z 3. glasovi, za namestnike: Martin Stojan z 5, Boštjan Kovač z 5. glasovi. Klerikalci so padli, čeravno so se g. fajmošter in kaplan voliti dali, pa brez vspeha. Ljudstvo pravi, da ne potrebuje duhovnikov pri občini. — Čez osem dni bi imela volitev biti za novega župana. Najbrže bo voljen gospod Ritter von Resinger.

Razglašeno in dopuščeno je zopet živinskih sejmov se udeleževati in z živino barantati, v celjskem okraji. Ker so kmetje uže strašno tarnali, da ne morejo svoje živine v denar spraviti, si bodo zdaj odahnili.

Iz Celovca 19. febr. [Izv. dop.] Kakor znano je Nj. Veličanstvo cesar polkovnika domačega našega polka Hartung g. Giorgija penzionirati blagovolil. Na polkovnikovo mesto pride neki Hartman v. Hartenthal, kakor se samo ob sebi razume, trd Nemec. Penzionirani g. Giorgi, po rodu Italijan, je sicer zagrizen nasprotnik vsega, kar po slovenščini diši, ali bil je vsaj toliko slovenščine zmožen, da je znal se svojim slovenskim polkom slovensko občevariti kar je tudi pri vsakej priložnosti storil. To je bilo uzrok, da so se morali častniki v tem regimentu slovenskega jezika učiti. Pa zdaj jim bode Nemec načelnik, in gospodje ne potrebujejo več slovenskega znanja, kajti slovenska urica za častnike je, kakor sem čul, popolnem zaspala. — Povsod dobiva slovenščina, če prav le počasi in v vedni borbi vedno nekaj več upliva: po šolah, po uradih in v javnem življenju, le pri vojakihi še vedno spi trdno spanje, iz katerega se ne bode kmalu vzbudila. Temu se ne moremo čuditi, kajti večidel so častniki trdi Nemci, i tako prihaja, da ubogemu slovenskemu vojaku vse v zveličavnej nemčini tolmačijo, ne vprašaje, ali jih razume ali ne. Poleg tega nemamo ne ene slovenske knjižice za vojake razen „Bojne službe“, katero je c. kr. stotnik polka Marojčič, g. Komelj, na slovensko predelal. Omenjeni gospod namerava tudi

— če sem prav slišal — „službeni zakonik“ (Dienst-Reglement) posloveniti, za katero prevodbo bi mu bili vsi slovenski vojaki največje hvale dolžni, kajti ova knjižica je temelj vojaške discipline, vojaških dolžnostij, z eno besedo celega vojaškega življenja. Jako želimo, da zagleda kmalu beli svet.

Domače stvari.

— (Na razpis darila „glasbene matice“) za najboljšo kompozicijo „slovenske maše“, oglasili so se 4 skladatelji. Odbor je v svoji seji 19. t. m. darilo 10 gold. v srebru priznal skladbi, katero je zložil g. Daniel Fajgel, učitelj v Tolminu, ob enem pa odločil, da se za izvrstno, pa ne po razpisu nastavljenimi pogoji zloženo „mašo“ skladatelju g. Avgust Lebanu, učitelju v Gorici častno priznanje pismeno izreče.

— (V ljubljanski čitalnici) bode dala „glasbena matica“ na predvečer svojega in „slovenske matice“ občnega zbora t. j. 3. marca, — veselico.

— (Iz Trsta) se poroča, da je tamošnji deželni zbor dovolil 4 štipendije po 200 gl. za učence, ki iz srednjih šol v višja učilišča stopajo. Dve štipendiji sti namenjeni študentom laške, dve pa slovanske narodnosti. Prošnje se imajo obračati do konca marca t. l. na dež. odbor tržaški.

— (Za Knittelfeld-Zapreško železnico) so oni vtorek pri ministerstvu prošile deputacije iz Slovenjega-Gradca, Konjic in Rogatca.

— (Priznanje). Dež. vlada je dala J. Furlanu iz Predmosta talijo, ker je rešil 70 let starega berača, ki se je v potoku Ločilnica utapljaj.

— (V vinogradu pogorela). Piše se nam iz slovenskega Štajerja: Žena vdova, po imenu Uršula Stojan, preužitkarica iz vasi Vrbeno, župnije sv. Jurja pod Rifnikom je pretečeni petek 13. tega mesca v svojem vinogradu vinsko trsovje rezala. Ker je mrzel sever čudno vlekel, in zraven vinograda je neka goščava bila, uboga žena si zmisli isto goščavo zažgati. Zažge, a vname se ji tudi obleka od velikega piša severjevega in od ognjenega plamena. Ako ravno so njeni majheni vnuki pričujoči bili, nij bilo nobene pomoči; odraščenege človeka od nobene strani nij bilo na pomoč, in uboga žena je morala od nog do glave v ognjenem plamenu strašne bolečine trpeti in svoje življenje v kratkih minutah, na istem mestu skleniti.

— (Iz Pivke) se nam piše 20. febr.: Včeraj zjutraj gresta dva brata iz Knežaka, od katerih eden se je pred 9 dnevi oženil. v gozd po bukove. Vreme je bilo deževno, a proti poludnevju začne sneg jako močno padati, tembolj pa še v gozdu. Proti večeru nastane burja, a vendar ne močna in mrzla. kakor je njena navada tukaj. Mlada ženka začno, ko pride zvečer navadni čas dohoda iz gozda, premišljevat in ugibati, kako da nij moža in njegovega brata še domov, ker je bil uže navadni čas potekel. A čaka in pričakuje, zastonj. Denes zjutraj na vse zgodaj gre povpraševati sosede če bi kdo kaj vedel povedati o imenovanih dveh, a tudi ti nijso vedeli nič gotovega. Tem večji strah in žalost — to si morete misliti — jo je sedaj navdal. Na to naprosi več sosedov, naj ju gredo iskat, koder sta šla v

gozd. Le-ti iščejo in iščejo, ter povprašujejo o onih dveh, a ničesar ne morejo poizvedeti. Uže so mislili, da ne bodo prišli na sled o izgubljenih dveh. Zdaj pride še enemu koriškemu možu, kateri ju je tudi pomagal iskat, na um, ter pravi: idimo še tu gori k podružnici sv. Hijeronima, katera stoji kakih 8 minut oddaljena nekoliko na višini od vasi Koritnice, in ta pičlo uro od Knežaka. — A žalostni prizor! Našli so resnično obadva tukaj, a obadva mrtva. — Eden je bil v klanici (tako imenujejo namreč tukaj prostor pod zvonikom, kateri nij pod zapiralom) a drugi bil je zunaj na prostem. Ne ve se tedaj, iz kakošnega uzroka sta prišla sem, ker je glavni pot v gozd od te cerkve nekoliko oddaljen. Uzroka nagle smrti ne bom tu navajal, kajti o tem še do danes nijsmo do dobrega podučeni.

— (Pobožen tat.) Iz Gorenjskega se nam piše: Ko so pred par leti jezuviti iz Repenj po Gorenjskem misijonarili, je za njimi zmirom hodil lep, blizu 30 let star fant po imenu Tone ali France (v enih farah je rekel, da mu je Tone, v enih pa, da mu je France ime). Ta hinavec se je znal tako hliniti, da so si ljudje v veliko čast in srečo šteli, ako jih je pobožni „Tone“ počastil in obiskal, kar je tudi rad storil. Če je bil kak mrlič v fari, nij Tone zamudil, da bi ne bil tje šel in nespametnim ljudem, od katerih je bil vselej prav lepo sprejet in postrežen, da jim je naprej vsake sorte molitve molil, po enih farah celo starim ženam noge umival, jim tako pridigoval, da so mehkosrčni ljudje jokali, zdihovali in rekli: To je mož po božji volji, tega poslušajmo in posnemajmo, ako hočemo, da ne bo slabo za nas in da bomo enkrat srečni. — Sveti Tone se je med svojimi pridigami prav zvito, hinavsko in pobožno držal in obnašal, le ako je med obilno množico njegovih poslušalcev kako zalo dekle zagledal, si nij mogel pomagati, da bi mu ne bile oči vedno razodevale njegove nagnenosti do nje, in je tudi skušal druge svoje molitve in pridige v tisti hiši imeti. Pred enim tedni letošnjega leta je Tone zopet svoje verne ovčice po Gorenjskem obiskal in pri njih svojo navadno svetost in sleparstvo uganjal in dobro živel, ker je bil pri vseh prav dobro sprejet in postrežen, akoravno so nad njegovo svetostjo uže dvomili. V Trzinu se je ustanovil, kakor se pripoveduje v hiši, kjer je ena perica stanovala in je pokradel obleko in drugih reči v vrednosti okolo 60 gld. in potem zbežal, morda ker je videl, da pobožnost čedalje menj nese. Tržičani ga iščejo in letajo po vseh farah za njim, pa do sedaj ga še nijso dobili.

— (Državna podpora.) Za posušenje doline ob Idrijci mej Kobaridom in Staroselom je dovolila vlada donesek 2000 gld. iz državnega zaloga.

— (S Krasa) se „Soči“ piše 4. febr.: Komenski narodnjaki so napravili v spomin Valentinu Vodnika slovesno besedo, pri kateri so se posebno odlikovale gospodičine: Rozalka Bandelj, Leopoldina in Tinčka Švara. Poslednja je deklamovala „Hči na grobu matere“. Tudi pevski zbor se je posebno obnesel. Sploh moramo reči, da je petje v Komnu izborna, kar je tija za učitelja gosp. Pelizon prišel.

— (Pustna nesreča.) V soboto večer ob 9. uri sta se peljala dva goriška Slovenca v zaprtem vozu k čitalničnemu plesu

v Solkan. Kočijaž je bil močno vinjen, in komaj ju prepelje 50 korakov od Katarinija, uže se zaleti v vogelni kamen pri prvi palači na solkanski cesti tako močno, da se v skoroz razleti in kočijaž na konja zvrne. — Revež je globoko vzdahnil: „Jaz sem kompljen“; pri tej priči pa se je koj streznil in prestrašena popotnika iz voza potegnil — skozi oknice, ker vrat nij bilo mogoče več odpreti.

— (Smrt.) Oni ponedeljek se je pletec košev iz Fojane pri Gradišči na Goriškem vrgel pod železnična kolesa; čuvaj ga je sicer videl od daleč, toda vlaka ustaviti nij več mogel, in takoj je bil razmesarjen. Sliši se, da je bilo uboštvo tega krivo.

— (Poskušaj samoubijstva.) Iz Celovca se nam piše: V četrtek 19. t. m. se je hotel v tukajšnji pripravnici za častnike J. H. prostak od ogerskega polka „Sachsen-Meiningen“, ustreliti. V stranišči si nastavi puško na prsi, ali po naključju mu zdrsne puška, baš ko je sprožil, na stran, in krogla udari skoz njegovo levo roko v strop. Nadkomolčna kost je čisto razrušena. Siromak bo moral levo roko izgubiti.

— (Iz Kostanjevice) na goriškem Krasu se nam piše: Vendar smo rešeni od svojega vikarja, ki je nam take grde škandale delal. Prestavljen je v Sovodnje pri Gorici.

— (Iz Razdrtega) se „Soči“ piše, da je ondodni dušni pastir uzrok največje demoralizacije; nekda je uže začela se preiskava in bode na dan tirala prav grško (razumite!) razuzdanost.

Razne vesti.

* (Nesrečna služba božja.) V Levovu na Poljskem je bila te dni v jezuitovski cerkvi služba božja. Med službo božjo nastane hrup, da cerkev gori. Ljudje beže iz cerkve in v strašni gneči starejo štiri osebe, da so bile takoj mrtve, dvajset pa je smrtno pobabljenih. Hrup, da gori, so zagurali potepuhi. Ognja nij bilo nikjer.

* (Ruski darovi.) Število zlatih in srebrnih skledic, steklenic, vrčev, podob, ki so se na vseh postajah od Petersburga do Moskve poročeni veliki kneginji in njenemu soprogu, vojvodi edinburškemu dajale, je strašno. Tudi nekaj čudnih darov, ki jih narodni običaji posvečujejo, sta morala sprejeti; kazanski ribči so jima dali živo, zlahtno ribo, ki je bila 4 vatre dolga in taka, da se te sorte še nij nikoli tolikšna vjela. Tičarji z moskovskega sejma so jima izročili v slovesni procesiji, dva živa, kakor sneg bela labuda, ki sta bila z rudečimi in višnjevimi trakovi okinčana — labud je bila poročna žrtev pri starih slovanskih malikovalcih.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescieri du Barry

v Londonu.

Odkar je Nj. sv. papež po rabi izvrstne Revalescieri du Barry srečno zopet ozdravel in je mnogo zdravnikov in bolnišnic njeni učinek pripoznalo, ne bo nikdo več nad močjo te drage zdravilne hrane dvomil in navedemo sledeče bolezni katere brez porabe zdravila in brez stroškov odstrani: bolezni v želodci, v živcih, na prsah, pljučah, jetrah, na žlezah, na slizni koži, v dušnjaku, v mehurji in na ledvici, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprebavljivost, zapor, dristo, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času nosečnosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenji, ki so se vsem zdravilam zoperstavljale:

Spričevalo št. 73.877.

589, Wienerthorgasse, Ofen.

28. februarja 1872.

Samo 2 dni sem užival Revalescieri. To izvrst-

Izdatelj in za uredništvo odgovoren: Ivan Semen.

no zdravilo je pri meni, v mojem obupnem položaji čudeže storilo, zaradi česar to zdravilno sredstvo smelo drugo razodetje za trpeče človečanstvo imenujem. Izvrstna Revalescieri me je od nevarnega katara na pljučah in v dušnjaku, od vrtoglavice in tiščanja v prsih odrešila, katere so vsem lekom kljubovale. To čudežno zdravilo zasluži torej največjo hvalo in se more trpečemu človečanstvu najbolje priporočiti.

Florian Koller,

c. k. vojaški upravnik v pokoji. Tečnejši kot meso, prihrani Revalescieri pr odrašenih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalescieri-Biscuiten v pušicah a 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescieri-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbruku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lenui Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morić, v Merauu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah nakaznicah ali povzetjih.

Štev. 243.

Učiteljska služba.

Na enorazredni šoli pri sv. Štefanu poleg Šmarja se podeli služba zmožnemu učitelju, kateri mora tudi dokazati popolno znanje slovenskega in nemškega jezika. Učitelj dobiva na leto plače 400 gld., osobne priklade 60 gld. in vživa prosto stanovanje. Prošnje naj se vložijo do 30. marca 1874 pri krajnem šolskem svetu sv. Štefan pošta Šmarje.

Okrajni šolski svet v Šmarji
dne 17. januarja 1874.

(35—2)

Dr. Jan. Orozel.

Štev. 246.

Razpis

učiteljske službe na enorazredni ljudski šoli na Slivnici letnoj plačoj 400 gld. in osobnoj prikladoj 60 gld. i plače prostim stanovanjem.

Razen popolnega znanja slovenskega i nemškega jezika naj prosilci svoje zmožnosti dokažejo i prošnje do 30. marca 1874 pri krajnem šolskem svetu na Slivnici (pošta sv. Jurij) vložijo.

Okrajni šolski svet v Šmarji
dne 17. januarja 1874.

(36—2)

Dr. Jan. Orozel.

Tuji.

22. februarja:

Evropa: Aljančič iz Laz. — Moser Carl in Moser Jurij iz Vipave. — Verizzo iz Gorice. — Lapnik iz Siska.

Pri Elefantu: Kaiser, Menschik, Hupman iz Dunaja. — Grof Pače iz Ponoviča. — Hren Caroline iz Begnj. — Finger iz Kamnice. — Riedmiller iz Trsta. — Kobler iz Reke.

Pri Maliču: Peratoner iz Gorice. — Krishaber, Hirsch, Posov, Kosenbal, Kuh, Levi, Koppman, Bundalek, Langer, Michalek iz Dunaja. — Prosenc iz Kranja. — Fink iz Gradca. — Konešeg iz Trojane. — Chorthum iz Crefelda. — Polaj iz Trsta.

Pri Zamorecu: Potočnik iz Celovca. — Gros iz Ljubna.

Dunajska borza 23. februarja.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 69 gld. 90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . . 74	40
1860 drž. posojilo . . . 104	50
Akcije narodne banke . . . 976	—
Kreditne akcije . . . 243	75
London . . . 111	70
Napol. . . 8	92
C. k. cekini . . . —	—
Srebro . . . 105	35

Zamašiti votle zobé

nij nobenega boljšega sredstva, nego zobni plomb od c. k. dvornega zobozdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaji, mesto, Bognergasse št. 2, katero si vsakdo sam lahko in brez bolečin v otli zob dene, ki se potem trdno z zobnimi ostanki in zobnim mesom zveže, zob daljnega uničevanja varuje in bolečino utiši.

Anatherinova zobna pasta

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobozdravnika na Dunaji, mesto, Bognergasse št. 2.

Ta preparat vzdržuje živost in čistost sapa, služi mimo tega še v to, da daje zobem bliščeč izgled, varovaje je uničenja in krepi zobno meso.

Anatherinova ustna voda

od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobozdravnika na Dunaji,

varuje zastajanje zobov, odstrani zobne bolečine, brani pred narejanjem vinskega kamena, in odstrani takoj vsak hudi duh iz ust. Kot najbolje ustno in zobno čistilo je torej posebno tudi vsem priporočati, ki nosijo umetno zobé ali trpe na boleznih ustnega mesa. Rahli zobje se po tem zopet utrdé.

Zaloga:

(43—1)
v Ljubljani pri Petričič in Pirker-ji — Jos. Karinger-ji — A. Krisper-ji — Eduard Mahr-u — Fer. Melh. Schmitt-u — E. Birschitz-u, lekarji; — v Kranji pri L. Krisper-ji — Seb. Schaunig-u, lekarji; — v Pliberg-u pri Herbst-u, lekarji; — v Varaždinu pri Halter-ji, lekarji; — v Rudolfovem pri Dr. Rizzoli-ji, lekarji — Josef Bergman-u; — v Krškem pri Fed. Böhmehes-u, lek.; — v Kamniku pri Jahn-u, lekarji; v Gorici pri Pontoni-ji, lekarji — J. Keller-ji; — v Wartenberg-u pri F. Gadler-ji; — v Vipavi pri Anton. Deperris-u, lek.; — Postojni pri Kupferschmidt-u lekarji; — v Škofjiloki pri C. Fabiani-ji, lekarji; — v Kočevju pri J. Braune-u, lekarji; — v Idriji, c. k. rudarska lekarnica; — v Litiji pri K. Mühlwenzel-ji, lekarji; — v Radoljci pri Zalokar-jevi vdovi.

Razglas.

Mestna srenja novomeška daje svoj v mestu na reki Krki ležeči, nedavno še novopostavljeni

mlyn s petimi tečaji

in konstantno vodno silo v najem. — Mlyn ima tudi lepo stanovališče, magazine, gospodarska poslopja in vse čistilne priprave, ter se odda na 4, oziroma tudi na 6 let, počenši od 1. aprila 1874.

Najemna dražba bo 18. marcija 1874.

Najemne ponudbe se prejmejo do 11. ure dopoludne isti dan.

Najemščina (Ausrufspreis) je postavljena na 800 goldinarjev.

Natančnejši pogoji se izvedo in sprejemajo v mestnej pisarnici. Tamo naj se tudi oglasi vsakdo, ki hoče mlyn ogledati.

Novomesto, 22. februarja 1874.

(42—1)

Mestni župan:

RIZZOLI.

Lastnina in usk „Narodne tiskarne“.